Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. 443. Wilno, dn. 15 maja 1931 roku.

Treść numeru:

-----ooooO§Ooooo-----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Premjer litewski o zagranicznych i gospodarczych kwestjach polityki litewskiej.

Premjer litewski Tubelis udzielił w dniach ostatnich wywiadu współpracownikowi ryskiego "Siegodnia" na temat gospodarczych i zagranicznych kwestyj polityki litewskiej. Podajemy wywiad ten w streszczeniu:

Swiatowy kryzys gospodarczy nie dotknął Litwy tak ciężko, jak państwa sąsiednie, ze względu na mniejsze potrzeby ludności Litwy. Litwie udało się we właściwym czasie przejść z gospodarki zbożowej i uprawy lnu do hodowli bydła i mleczarstwa.

W związku z podwyższeniem niemieckich ceł agrarnych Litwa zmuszona jest szukać rynków zbytu szczególnie dla nierogacizny w innych krajach. Wchodzi tu w grę zwłaszcza angielski rynek zbytu. Państwa dotknięte przez podwyżkę ceł niemieckich zamierzają poczynić kroki w kierunku znalezienia nowych rynków zbytu. Wzwyżka ceł niemieckich nie może być uważana za specjalnie skierowaną przeciwko Litwie i bojkot towarów niemieckich inspirowany przez pewne czynniki musi być odrzucony.

Jeżeli chodzi o dumping sowiecki, Litwa pod względem gospodarczym nie jest nań narażona. Zresztą transport drzewa z Rosji daje pracę licznym robotnikom i tartakom litewskim.

W kwestji Kłajpedzkiej stanowisko litewskie pozostaje bez zmiany. Program Kłajpedzki jest skomplikowany i długo jeszcze będzie aktualny. Litwa czyni obecnie dla Kłajpedy o wiele więcej niż czyniła, gdy Kłajpeda była jeszcze Memlem. Port kłajpedzki stale się rozwija. Litwa poświęca przemysłowi kłajpedzkiemu wielką uwagę. Litwa życzyłaby, ażeby nie było żadnych tarć z powodu obszaru Kłajpedy. Każde państwo jednak ma prawo wysiedlania niepożądanych obcokrajowców. Żadne państwo nie może tolerować zajmowania stanowiska sędziów przez obcych obywateli. W sprawie utworzenia Sądu Rozjemczego na podstawie umowy handlowej w celu wydania decyzji w związku z wysiedleniami, dotychczasowe stanowisko Litwy pozostaje bez zmiany.

Podobnie w kwestji Wileńskiej i w sprawie stosunków polsko-litewskich nie można oczekiwać żadnych zmian. Do chwili uregulowania tych zasadniczych dla Litwy problemów kwestje poszczególne nie mogą być rozwiązane. Litwa dba naturalnie o to, ażeby konflikt polsko-litewski nie przynosił szkody interesom państw trzecich. Tem się też tłumaczy zgoda Litwy na tranzyt towarów polskich.

Stosunki Litwy z Watykanem nie są normalne, gdyż działalność duchownych na Litwie pokrywa się z działalnością partji politycznej. Duchowieństwo rozwija na Litwie akcję partyjno-polityczną. "Tautininkowie" robią wszystko, ażeby utrzymać i popierać kościół i religję katolicką na Litwie. Rząd litewski nie może się jednak spokojnie przyglądać wyzyskiwaniu Kościoła i szkoły dla celów partyjno-politycznych. Ta wewnętrzno-polityczna walka zaostrza się jeszcze przezto, że nuncjusz papieski w Kownie nie stoi na wysokości zadania. Działalność Bartoloniego spowodowała, iż rząd musiał przerwać stosunki osobiste z nuncjuszem. Mimo oznajmienia mu tego stanowiska, nuncjusz pozostaje w dalszym ciągu w Kownie, rząd litewski żywi życzenie realizacji konkordatu i gdyby mógł prowadzić rokowania z Watykanem za pośrednictwem innej osobistości w Kownie, rokowania te przyniosłyby już z pewnością pozytywne rezultaty.

Kronika.

Aktualja litewskiej polityki zagranicznej. Jak podaje "Memeler Dampfboot" /Nr.109/, pewna miarodajna osobistość z litewskiego Min.Spr.Zagr. udzieliła jednemu z dziennikarzy następujących informacyj w sprawie aktualnej polityki

zagranicznej Litwy:

Skarga Kłajpedzka rozpatrywana będzie na najbliższej sesji Rady L.N., która się rozpocznie 18 maja. Rokowania finansowe z Dyrektorjatem Kłajpedzkim, które miały być prowadzone w dalszym ciągu zostały na jakiś czas odłożone. W skład delegacji litewskiej w Genewie wejdzie prawdopodobnie prof.Tomaszajtis.

Z 12-tu ustaw w sprawie rozgraniczenia kompetencyj pomiędzy urzędami państwowemi a urzędami autonomicznemi w Kłajpedzie opracowała obecnie Rada Państwa 9 ustaw, które częściowo przesłane zostały do Gabinetu Ministrów. Należą do nich ustawy w sprawie kompetencji Gubernatora i Dyrektorjatu Kłajpedzkiego, kompetencji sądów, w sprawie przynależności panstwowej na obszarze Kłajpedy, w sprawie sytuacji prawnej obcokrajowców i t.d.

Kwestja tranzytu polsko-litewskiego rozpatrywana będzie w czerwcu przez Trybunał Międzynarodowy w Hadze. W charakterze sędziego litewskiego wystąpi kierownik Banku Emisyjnego adwokat Staszyński. Interesy Litwy bronione też będą przez znanego znawcę prawa międzynarodowego prof.Mandelsztamma.

Przewodniczący delegacji litewskiej w Genewie dr.Zaunius omówi w Genewie z Min.niemieckim Curtiusem sprawę podwyżki niemieckich ceł agrarnych.

19 maja odbędzie się w Kownie posiedzenie mieszanej komisji niemiecko-litewskiej w sprawie uregulowania kwestji opcji. Uregulowane zostanie koło 200 wypadków.

Konflikt z Watykanem nie mógł być dotychczas uregulowany. Bawi obecnie w Kownie poseł litewski przy Watykanie dr.Szaulys, który spawę tę zreferuje.

Stosunki handlowe pomiędzy Litwą a Rosją Sowiecką rozwijają się w dalszym ciągu. Umowa pomiędzy torgpredem sowieckim w Kownie a Spółką "Maistas" w sprawie zakupu 30. tys. szt. nierogacizny nie doszła do skutku z powodu żądania przez Sowiety kredytu w wys.6 milj.lt. na 12 mies. Eksport bekonów kieruje się obecnie głównie do Anglji.

D o k o ł a k o n f e r e n c j i p r a s o w e j p o m i ę d z y L i t w ą a Ł o t w ą . Jak podaje "Memeler Dampfboot" /Nr.109/, przybyli w dn.9 maja do Kowna przedstawiciele prasy łotewskiej. Nazajutrz podpisano protokuł w sprawie utworzenia wspólnego komitetu prasowego pomiędzy dziennikarzami Litwy i Łotwy.

W związku z tem, zamieszcza prasa litewska artykuły, w których przychylnie się odzywa o zbliżeniu pomiędzy obu bratniemi narodami.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

D o k o ł a w y b o r ó w d o s a m o r z ą d ó w . Jak podaje "Memeler Dampfboot" /Nr.109/, odbyło się w dn.10 maja zebranie wszystkich politycznych i gospodarczych organizacyj żydowskich w Kownie w sprawie ustosunkowania się do wyborów do samorządów. Większość uczestników wypowiedziała się za wzięciem udziału w wyborach. Ostateczna decyzja jeszcze nie zapadła.

Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.106/, dn.11 maja w związku ze zbliżającemi się wyborami do samorządów odbyły się obrady kowieńskiego oddziału partji narodowców. W wyniku narad uchwalono wziąć udział w wyborach i wystawić trzy listy wyborcze: 1/ T-wa odrodzenia Litwy /Liet.Atgimimo Dr.-ja, na czele której stoi gen. Bułota/, 2/ Związku katolickiego i 3/ listę gospodarczą.

Jak obiegają pogłoski, t.zw.narodowcy aktywiści i woldemarasowcy zamierzają wziąść czynny udział w wyborach. Mają oni wystawić własną listę, przyczem na pierwszem miejscu figurowałby b.naczelnik powiatu K.Matulewicz.

Prawicowe partje opozycyjne /"Krikszczionių demokratai",

"Ukininku Sajunga, "Darbo Federacija"/ zamieściły na łamach "Rytasa" Nr.101 oficjalny komunikat o decyzji niebrania udziału w wyborach, motywując to tekstem nowej ustawy o samorządach.

Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.104/, 8 maja rozważał Gabinet Ministrów sprawę mianowania 12 radnych do kowieńskiej Rady Miejskiej. Przewidziano kandydatury kilku profesorów Uniwersytetu kilku członków Izby Rolniczej oraz niektórych działaczy państwowych. Możliwe, iż w skład radnych, mianowanych przez rząd, wejdzie również po jednym przedstawicielu mniejszości narodowych. Spis radnych z nominacji zostanie ogłoszony w najbliższych dniach.

Z w a l c z a n i e o p o z y c j i . Jak podaje "Rytas" /Nr.102/, ukarano 6 maja księdza Wajczajtisa w Gryszkobudach grzywną w wys. 500 lt. z prawem zamiany na 1-miesięczny areszt. Wikarego w Gryszkobudach ks.Barczajtisa tegoż dnia ukarano grzywną w wys.1 tys. lt. lub 2-miesięcznym aresztem

Dn.7 maja pp.Kaŕwialisowie odwiedzili w Godlewie ks. Krupawicziusa. W chwili gdy oboje wychodzili z plebanji, zatrzymała ich policja i odprowadziła do cyrkułu, gdzie poddano ich szczegółowemu przesłuchaniu.

Proboszcz w Szypilach ks.Pukiel został ukarany grzywną w wys.500 lt.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

P o d p i s a n i e u s t a w y s z a c u n k o w e j .Jak podaje "Memeler Dampfboot" /Nr.109/, podpisał Gubernator kłajpedzki Merkys w dn.8 maja ustawę szacunkową, która została następnie przesłana do Dyrektorjatu.

W związku z tem wyraża "Memeler Dampfboot" zadowolenie z powodu zlikwidowania długoletniego sporu pomiędzy Kłajpedą a rządem centralnym.

D r u g i p o b ó r r e k r u t ó w n a o b s z a r z e K ł a j p e d y . Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.104/, odbędzie się w r. b. na obszarze Kłajpedy drugi z kolei pobór rekrutów /rocznik 1910/.

W y b o r y d o s a m o r z ą d ó w n a o b s z a r z e k ł a j p e d z k i m . Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.106/, wybory do samorządów powiatowych w kraju Kłajpedzkim odbędą się 22 czerwca. Litwini przygotowują się do wzięcia czynnego udziału w wyborach i w r.b. mają nadzieję jeszcze bardziej wzmocnić swą pozycję.-

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW WILEŃSKICH.

K r o n i k a .

D e l e g a c j a l i t e w s k a u n u n c j u s z a p a p i e s k i e g o w W a r s z a w i e . Jak podaje "Vilniaus Rytojus" /Nr.38/, udała się w dn.11 maja do Warszawy delegacja litewska z parafji Pelesa do nuncjusza papieskiego w Warszawie z prośbą o nieprzenoszenie dotychczasowego proboszcza ks.Budreckiego. Zaznaczyć należy, że Litwini z parafji Pelesa zwracali się w swoim czasie do arcybiskupa wileńskiego, który jednak prośby ich nie uwzględnił. Odnośny memorjał wręczony przez delegację litewską nuncjuszowi papieskiemu w Warszawie podpisany został przez ludność wsi: Pelesa, Podzitwa, Powołoka, Druskieniki, Piluny, Lelusze i Dubinie. Ogólna ilość podpisów dochodzi do tysiąca.

Nuncjusz obiecał udzielić odpowiedzi w najbliższym czasie.

W y s i e d l a n i e L i t w i n ó w . Jak podaje "Vilniaus Rytojus" /Nr.38/, starosta święciański nadesłał w dniach ostatnich na ręce proboszcza w Duksztach ks.Budkiewicza urzędowe zawiadomienie o wysiedleniu do Litwy następujących parafjan: 1.Bernarda Rasztikisa z rodziną, 2.A.Panikasa, 3.J.Rasztikisa. Osoby te mają być wysiedlone w ciągu 2 tygodni.Proboszcz zgłosił skargę do Wojewody.

B7